

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΥΓΙΕΙΝΗΣ, ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΑΣ
ΚΑΙ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ
Μ. ΛΑΣΙΑΣ 75 ΑΘΗΝΑ 115 27
ΤΗΛ. : + 30-210 746 2187
ΦΑΞ : + 30-210 746 2105

ΚΕΠΑ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ
ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ: Ε. ΠΕΤΡΙΔΟΥ

Email : epetrid@med.uoa.gr
<http://www.euroipn.org/cerepri>

ΠΡΟΛΗΨΗ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

**ΚΛΙΜΑΚΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ**

ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ

Πρόληψη & αντιμετώπιση σωματικών κακώσεων και ατυχημάτων στο σχολείο:

απλές συμβουλές για μαθητές, γονείς και εκπαιδευτικούς

Από την Ε. Πετρίδου, παιδίατρο, Καθηγήτρια Προληπτικής Ιατρικής
σε συνεργασία με την Ειδ. Παιδίατρο κα Χ. Παπαδοπούλου

Τα παιδικά ατυχήματα θεωρούνται άμεσης προτεραιότητας για τη δημόσια υγεία λόγω των συνεπειών τους στη σωματική, ψυχική υγεία και σχολική επίδοση των παιδιών. Η πολύωρη παραμονή των παιδιών στο σχολείο και σε μια ηλικία που η προσπάθεια ένταξης και επιβολής τους στην ομάδα των συνομηλίκων είναι αυτοσκοπός, έχει ως αποτέλεσμα την πρόκληση ενός σημαντικού ποσοστού σωματικών κακώσεων και ατυχημάτων, κυρίως στον προαύλιο χώρο. Τα σοβαρότερα όμως ατυχήματα, ιδίως στο πυκνοκατοικημένο αστικό περιβάλλον, συμβαίνουν στη διαδρομή σπίτι-σχολείο-σπίτι.

ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΟΤΙ:

- Κάθε χρόνο συμβαίνουν στη χώρα μας 50.000 σχολικά ατυχήματα.
- Ένα στα τέσσερα ατυχήματα που φθάνουν στα Εξωτερικά Ιατρεία της χώρας μας συμβαίνουν σε σχολεία, τη στιγμή που οι αντίστοιχοι δείκτες στην Πορτογαλία δεν ξεπερνούν το 9% και στην Αυστρία το 1%.
- Πρώτη αιτία θανατηφόρων και σοβαρών ατυχημάτων στα παιδιά που πηγαίνουν με τα πόδια στο σχολείο είναι το πέρασμα στο απέναντι πεζοδρόμιο.
- 70% των ατυχημάτων συμβαίνουν στο διάλειμμα με την επιθετικότητα και τον «καυγά» ανάμεσα στους μαθητές να ευθύνονται για το 30% των τραυματισμών. Χτυπήματα και πτώσεις είναι οι άλλοι δυο συχνότεροι μηχανισμοί τραυματισμών.
- Ομάδες αυξημένου κινδύνου αποτελούν τα παιδιά με ιστορικό προηγούμενων ατυχημάτων, όσα ζουν σε μονογονεϊκές οικογένειες, έχουν γονείς με χαμηλό επίπεδο μόρφωσης ή χαμηλή απόδοση στο σχολείο.

ΑΙΤΙΕΣ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ

Η τήρηση των προδιαγραφών ασφάλειας του φυσικού σχολικού περιβάλλοντος σε συνδυασμό με σωστή επίβλεψη των μαθητών τις ώρες του διαλείμματος εκ μέρους του εκπαιδευτικού προσωπικού συμβάλλουν αποτελεσματικά στη μείωση της συχνότητας και της βαρύτητας των ατυχημάτων.

Το Κέντρο Έρευνας και Πρόληψης Ατυχημάτων (ΚΕΠΑ) της Ιατρικής Σχολής Αθηνών για να διευκολύνει γονείς και εκπαιδευτικούς έχει διαμορφώσει σύντομο κατάλογο επιτήρησης της ασφάλειας του σχολικού περιβάλλοντος που είναι διαθέσιμος στο <http://www.keppa.gr/>

Οι βασικότερες ελλείψεις στα ελληνικά σχολεία είναι το υλικό επικάλυψης του προαύλιου εδάφους, η κακή συντήρηση κοινόχρηστων και αθλητικών χώρων, κακοτεχνίες κλιμακοστασίων και ηλεκτρικών παροχών, η μη τήρηση προδιαγραφών για τοποθέτηση άθραυστων και σηματοδοτημένων υαλοπινάκων και η έλλειψη πυρασφάλειας. Εξάλλου, η έλλειψη κατάλληλης κυκλοφοριακής σήμανσης, η μη χρήση ζώνης ή κράνους στο όχημα μεταφοράς και πλάνου διαδρομής προς και από το σχολείο σε συνδυασμό με τις ανασφαλείς θύρες εισόδου στο σχολείο ευθύνονται για πολλά από τα τροχαία σχολικά ατυχήματα.

ΓΙ' ΑΥΤΟ:

Κατά τη διαδρομή σπίτι-σχολείο:

- Φροντίζουμε για την έγκαιρη αφύπνιση, ώστε ο μαθητής να έχει αρκετό χρόνο στο δρόμο προς το σχολείο Η βιασύνη μειώνει την προσοχή.
- Ένας ενήλικος συνοδεύει πάντα τα παιδιά στο σχολείο τουλάχιστον μέχρι την ηλικία των 8 χρονών, γιατί είναι ανώριμα και παρορμητικά. Στις ηλικίες 8-12 ετών, οι μαθητές μπορούν μετά από εκπαίδευση να διασχίζουν μόνοι τους δρόμους. Φροντίζουμε, λοιπόν, να χαράξουμε μαζί τους ένα χάρτη με την πιο ασφαλή πορεία μέχρι το σχολείο. Τα συνοδεύουμε τις πρώτες μέρες επισημαίνοντας τα πιο επικίνδυνα σημεία, την αναγκαιότητα χρήσης διαβάσεων για πεζούς και σεβασμού σε φανάρια και σήματα κυκλοφορίας.
- Συνιστάται να φορούν οι μαθητές ρούχα και να κρατούν σακίδια με έντονα χρώματα, ώστε να είναι ευδιάκριτα από τους οδηγούς, ιδίως στο σκοτάδι.

- Σε όσους μαθητές χρησιμοποιούν οχήματα μεταφοράς, υπενθυμίζουμε την αναγκαιότητα χρήσης ζώνης ασφαλείας είτε βρίσκονται στο σχολικό λεωφορείο είτε σε ιδιωτικό αυτοκίνητο και κράνους σε μηχανοκίνητο δίκυκλο ή ποδήλατο. Φυσικά, οι συνοδοί φροντίζουν να δίνουν πρώτοι το παράδειγμα.
- Ιδιαίτερα σημαντικός για την πρόληψη των οδικών ατυχημάτων είναι ο ρόλος του σχολικού τροχονόμου. Γι αυτό, οι γονείς χρειάζεται να εξηγούν στα παιδιά πόσο σημαντικό είναι να συμμορφώνονται με τις υποδείξεις του και να συμμετέχουν σε προγράμματα εθελοντών τροχονόμων, καθώς και οι οδηγοί να σέβονται την παρουσία του και να ακολουθούν τις οδηγίες του.

Σχολικός χώρος:

- Η πόρτα του σχολείου συνιστάται να παραμένει κλειστή και ο προαύλιος χώρος να είναι περιφραγμένος ώστε να εμποδίζεται η διαφυγή των μαθητών στους

περιβάλλοντες δρόμους. Στην είσοδο στο χώρο του σχολείου συνιστάται να υπάρχει μεταλλική μπάρα που εμποδίζει την απότομη έξοδο των παιδιών σε πολυσύχναστους δρόμους.

- Εκπαιδεύονται τα παιδιά ώστε να διενεργούν μαζί με τους εκπαιδευτικούς τακτικούς ελέγχους ασφάλειας του προαύλιου χώρου και ενημερώνεται σχετικά η Διεύθυνση, σύμφωνα με όσα αναφέρει ο οδηγός ασφάλειας σχολικών κτιρίων του ΚΕΠΑ, όπως μικροεμπόδια, αιχμηρά κάγκελα, σπασμένα τζάμια, φθαρμένα σκαλοπάτια, ανοικτές οπές.
- Αποφεύγεται ο συναυλισμός στο διάλειμμα πολλών παιδιών μαζί και ο συνωστισμός παιδιών διαφορετικών ηλικιών (>των 3 ετών), γιατί δημιουργεί στρες και επιθετικότητα. Το διάλειμμα προβλέπεται ώστε οι μαθητές να κινηθούν και να εκτονωθούν, οπότε πρέπει να υπάρχει αρκετός χώρος.
- Διδάσκουμε στα παιδιά τρόπους συμπεριφοράς και επίλυσης διαφορών με τους συνομηλίκους. Οφείλουν να είναι ενημερωμένα για τους πιθανούς τρόπους τραυματισμού, αλλά και για τρόπους αυτοπροστασίας. Σε περίπτωση διαπληκτισμού ενημερώνουν το δάσκαλο/ καθηγητή τους και δεν λύνουν τις διαφορές μεταξύ τους με επιθετική συμπεριφορά.
- Ουσιαστική για την πρόληψη ατυχημάτων είναι η στάση, εκπαίδευση και ενεργητική συμπεριφορά και εποπτεία του διδακτικού προσωπικού .
- Προγραμματίζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα ασκήσεις ασφαλούς εγκατάλειψης των κτιρίων και σε περίπτωση πυρκαγιάς ή σεισμού το διδακτικό προσωπικό φροντίζει για αποτροπή του πανικού και δείχνει στα παιδιά εξόδους διαφυγής.

Η ΣΩΣΤΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ

Όσα μέτρα πρόληψης και αν ληφθούν, δεν μπορούν να μηδενίσουν την πιθανότητα πρόκλησης κάποιου ατύχηματος. Το παιδί μετά το ατύχημα θα πρέπει να αντιμετωπιστεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Για να ελαχιστοποιηθούν οι συνέπειες από τα σχολικά ατυχήματα, προνοούμε:

- Να υπάρχει πλήρες φαρμακείο πρώτων βοηθειών σε σημείο εύκολα προσβάσιμο
- Να σημειώνονται σε ευκρινές σημείο τα τηλέφωνα:
του Κέντρου Δηλητηριάσεων 210-7793777 και της κόκκινης γραμμής του Εθνικού Κέντρου για την Πρόληψη Ατυχημάτων και Βίας (ΕΔΙΠΑΒ) 210-6179396
- Να εκπαιδεύεται και να πιστοποιείται ετησίως ένα τουλάχιστον μέλος του διδακτικού προσωπικού στην παροχή πρώτων βοηθειών. Μαθήματα παρέχονται από πολλούς οργανισμούς, όπως ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός και το ΚΕΠΑ.
- Οι γονείς ενημερώνουν το διδακτικό προσωπικό για ενδεχόμενα προβλήματα υγείας που αντιμετωπίζει το παιδί, όπως ιστορικό σπασμών ή αλλεργίες και φροντίζουν να προμηθεύουν την κατάλληλη θεραπευτική αγωγή.

Τα ατυχήματα προκαλούν αδικαιολόγητους πρώιμους θανάτους και αναπηρίες νέων και κατά κανόνα υγιών ατόμων. Είναι θέμα ατομικής και κοινωνικής ευθύνης να τα προλάβουμε.

Όσο όμως εύκολα μπορεί να συμβεί ένα ατύχημα άλλο τόσο είναι εύκολο να προληφθεί. Αξίζει, λοιπόν, να προσπαθήσουμε όλοι, ιδιαίτερα όταν η προσπάθεια αφορά τα παιδιά μας.